

СТАНОВИЩЕ

На дисертационен труд на тема: Ефекти на адаптирания образователен материал по литература при развитието на деца от аутистичния спектър(13- 18 години).

Докторант: Василики Кючуки.

Научен ръководител : доц. д-р Траян Попкочев.

Автор на становището: проф. д-р Катерина Караджова.

Дисертационният труд представя актуална проблематика с ясно изразен акцент на социална значимост, детерминирана от реформите в образователните модели и технологии в контекста на интегрираното обучение. Разработките в тази насока са доста ограничени, което увеличава степента на значимост на рецензирания труд. Основен момент в дисертацията е определяне на положителните ефекти от адаптирането на образователния материал при съвместното обучение на деца без увреждане и деца със специални образователни потребности(ДСОП) в частност децата с аутистичен синдром. Василики Кючуки е запозната с новостите в областта на специалната педагогика и в представения труд реализира много иновации, свързани със съвместното обучение на деца в република Гърция.

Фактът, че в последните години броят на децата със СОП интегрирани в общообразователното училище нараства, поражда необходимостта от създаването на съвременни теоретични и практически решения, които да оптимизират процесите на обучение в условията на масовия клас.

От тази гледна точка избраната тема, както и целия дисертационен труд са интересни , с много приложни аспекти за педагогическата теория и практика.

Дисертационният труд е разработен върху 239 страници, от тях 114 страници текст , библиография, приложение, което включва картинки и граматически материали и тристепенен психологически въпросник за учители на деца със СОП. Като обем, структура и съдържание разработката напълно отговаря на изискванията за дисертационен труд за придобиване на образователна научна степен „ доктор“ по формални показатели.

Структурата е класическа: печатен текст , структуриран в увод, три глави заключение и библиография. Трудът е онагледен с една графика и

единадесет таблици. Библиографията включва 255 заглавия, от които 53 на гръцки и 202 на английски. Литературата е подбрана съобразно темата и в по-голямата си част е съвременна.

Отделните части са балансирани, логически свързани и научно издържани.

Уводната част представя актуалността на анализираната проблематика и обосновава необходимостта от адаптиране на учебното съдържание, което е предизвикателство за всички учители, работещи в условията на съвместното обучение. Под формата на анотация авторката представя основните моменти от експерименталния дизайн. Тук се въвежда понятието онтодидактика, което е свързано с начините за подбор и структуриране на учебното съдържание за ученици от определена възраст и статус. Основната концепция, която се лансира тук е, че адаптирания учебен материал има положително въздействие върху децата с аутизъм, в резултат на което ще се активизират познавателните способности на тези деца.

Първата глава е теоретична. Тук се анализират въпроси, имащи отношение към аутистичния спектър, което включва дефиниции, видове, диагностика, симптоми и причини. Прецизният и съдържателен анализ в тази част води до логическия извод, че подкрепата на децата със СОП в условията на масовия клас е трудна задача, защото изисква баланс между специалните образователни услуги и условията за учене при децата без увреждане. Разработването на алтернативни методи ще подпомогне за преодоляването на трудностите, които възникват в процеса на съвместното обучение и реализирането на ефективни интелектуални действия от всички деца в масовия клас.

Задълбоченият, съдържателен и прецизно структуриран теоретичен анализ са предпоставка за реализирането на сериозно и значимо експериментално изследване.

Във втората глава се разглежда влиянието на адаптирания учебен материал върху образователния подход към децата с аутизъм.

Тук акцентът се поставя върху поведенческите прояви и когнитивни характеристики при деца с аутизъм, които затрудняват процесите на преподаване, възприемане и разбиране на текстовете по четене и усвояването на отделните лексикални единици. Адаптирането на учебния материал има за цел да подпомогне интелектуалното и социално развитие на децата с аутизъм. Паралелно с това се представят

и анализират схващанията на учителите за използването на адаптирани учебни материали.

Третата глава представя експерименталния дизайн. Тук се прави характеристика на експерименталния инструментариум, като се обосновават обекта, предмета и целта на изследването. Задачите са пряко свързани с тях и отразяват спецификата на научното изследване. Чрез хипотезата в синтезиран вид се показват възможните зависимости между адаптираното учебно съдържание и възможностите за интелектуално, социално и емоционално развитие при децата с аутизъм. В контекста на казаното ще спомена критериите за изследване и доказване на визираните корелации. Те са точно подбрани и много информативни. Методите и етапите на изследване са описани точно и изчерпателно, като допълнително внимание се обръща на методите на изследване и на контингента изследвани лица. Текстът, който е апробиран е подбран сполучливо и професионално. Направените статистически анализи са с висока доказателствена стойност. Те гарантират репрезентативността на получените резултати.

Положително впечатление прави умело подбрания дидактически сценарий, както и избора на алтернативни начини на преподаване по време на обучението, което продължава 8 часа.

Приемам напълно реалността на описаните приноси. Ще добавя някои допълнително:

1. Направените теоретични анализи и експериментални резултати могат да бъдат използвани за създаването на модел от подходи за оптимизирането обучението в условията на съвместното образование;
2. Предлагане на инструментариум за адаптиране на учебното съдържание по литература;
3. Обосновава се ролята на диференцираното преподаване в условието на смесено обучение;
4. Нова концепция относно възможностите на учителите за сътрудничество при преподаване в смесени класове;
5. Нов нетрадиционен и нестандартен начин за формулиране и решаване на някои учебни, когнитивни, социални, технологични, педагогически и други цели;
6. Обосновава се необходимостта от създаването на модел за подражание на учениците в смесените паралелки за

реализирането на съвместна дейност, което е от изключително голямо значение за децата с аутизъм;

7. Показва се изключително голямата роля на специалното образование, което е част от общото образование.

Като забележка бих отбелязала факта, че голямата, интересната и значимата експериментална работа проведена от докторантката позволява повече анализи. Смятам, че анализите(особено качествените), препоръките и изводите са недостатъчни.

Авторефератът е разработен върху 47 страници. Той дава най-обща представа за основния труд, но като структура и съдържание не се придържа към него. В началото има едно преразказване на дисертацията, преди да се премине към лаконичното представяне на отделните части. Освен това в автореферата се отделя малко внимание на качествения анализ, както и на произтичащите от това изводи и препоръки.

Докторантката има пет самостоятелни публикации, които са напълно достатъчни за допускане до публична защита.

Въз основа на всичко положително написан и аргументирано в становището с убеденост мога да заявя, че Василики Кючуки има качества на добър изследовател и перспективен учен. Ето защо предлагам на УВАЖАЕМОТО НАУЧНО ЖУРИ да гласува с положителен вот за присъждането на Василики Кючуки на образователната и научна степен „доктор“ по педагогика(Специална педагогика).

Автор на становището:

Проф. д-р К. Караджова

03.01.2019г.